САНА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ УДУУЛУН ХАҺЫАТА.

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЫЫ 18 КҮНҮТТӨН ТАХСАР.

№ 68 (8021) ✦ 1996 сыл бэс ыйын 8 күнэ. Субуота ✦ Сымнатма — 1084 солкуобай.

Тыа сирин ытыктабыллаах быыбардааччылара!

Бэс ыйын 16 күнүгэр Российскай Федерация Президенин быыбарын күнэ. Бу күн, аҥаастык этэххэ, былааҥы былдьаҥы күнэ. Урукку тоталитарнай олоххо төннүү эбэтэр саҕаламмыт демократическай уларыта тутуну уонна экономическай реформаны утумнаахтык салгыы тутан айаннааһын уруулун ыытыбыт иннин охсуһуу быһыарылар күнэ.

Ытыктабыллаах тыа сирин бары табаары оҥорооччулара, тыыл уонна үлэ ветераннара, биһиги иннигэр кэскилбит ыччаттар!

Былыргы демократическай государственнай тутулбутун сүтэрэр эбэтэр салгыыр туһугар хабыр кинрсилээх политическай охсуһуу болдьоммут күнүгэр, ханнык кандидат иһин куоласпытын аныыбыт диэн биитик ылыыахпыт иннигэр, биһиги байыбыт баҕа санаабытык Эниэхэ аҥаастык тиэрдэри уонна үлэстэри наадалаҕынан аахтыбыт. Быыбар буолар болдьоҕо чугаһаатаҕын ахсын Российскай Федерация Президенин быыбарыгар турбут прокоммунистическай кандидаттар бойдаларын олоххо кыайан киллэриллибэт программаларын биһиэхэ ааҕардастыы соҥнуулар, кинилэр эрэ биһигини олох бүгүҥү «дьэбэрэтиттэн» быыһыырга дэгиттэр «ойдөөхтөрүн» туһунан билигги үйэ «кэрэһиттэриэн» буолан турдулар. Этэргэ дылы, бүгүн кинилэр атыыны этэн-тыынан турдахтарына кайдаҕ эрэ итэҕэйиэх курдук туттуналлар, ойгун-санаалаах булкуйаллар.

Бүгүн биһиги, Эниги аакыыгар аҥаан-минээн ыытыан турар суруйар дьон, сорохпут саастыбытынан кырдьаҕас колуонэҕэ киирсэбит, олорон аастыт кэччик кэмнитигэр албаҕа билэн-көрөн кэлдибит, үлэ уонна олох, политика да боппуруоспарыгар туох эмэ түмүк сыанабылы оҥоруохпутун сөп этэ диэн саныыбыт. Сорохпут тыа сиригэр саҥалыы тыыннаах реформа барыыгар эдэр эрчимнээх нэ сүрах тэриттэн дьигиэстик ылсыан туран үлэлии-хамсыы сылдьыбыт.

Бары бинр дойдулаахтарбыт, ордук тыа сирин табаары оҥорооччулара уонна кинилэр чугас айахбилэ дьоннноро!

Биһиги бу ыарахан кэмнэ саҥа торуттэммит демократическай общественнай ыыһыктыбат иннигэр сомоҕолоһон бары биирдэ буоларбытыгар хардарыта өйдөөн Россия Президенигэр кандидатынан турбут Борис Николаевич ЕЛЬЦИН иһин куоласкытын биэрэргититэр ыгырабыт.

Бүгүҥү саха иһитэ, тыа сиригэр реформаны ыытыһар улахан да, кыра коллектив чилиэнэ Борис Николаевич Ельцини үтүгэйдик билаллар диэн саныыбыт. Дойдуга төһө да быстах экономическай өртүнэн ыарахаттар баалларын үрдүнэн, общественнай уларытан тутуу иһин, реформа иһин туруулаһан охсуспут уонна ол өйүн-санаатын олоххо киллэрии аанын бастаныыан биһиэхэ талайбыт киһиэн, национальнай лидериэн Б. Н. Ельцин соҥко сыываланар.

Б. Н. Ельцин аата Саха сирин кытта ыкса сибээстээх. Ол туһунан республикабыт Президенэ М. Е. Николаев, Б. Н. Ельцин итэҕэлэрэ иһитэ, бу дьыл ыам ыйын 18 күнүгэр общественнай-политическай уонна демократическай күүстэр республиканаабы мунньахтарыгар сиһилии этэн турар.

Ама, ким итэҕэйбэт буолуой бу экономическай реформа ыллыгар киирэрэ саха киһитэ, ордук тыа сирин олохтооҕо, өйө-санаата, үлэтэ-хамнаһа уһуктубутун, хаһаайыннааһын арыас хорҥөөр киирэн күннэҕэ үлэтин түмүгүн көрөр буолбутун, көҥүлдүк тыынан бэйэтин олоҕун быһаарынар ньаахха киирбитин. Россия да, бэйэбит да правительстволарбыт өртүлэриттэн тыа сирин табаары оҥорооччуларыгар кинилэр социальнай олохторуттар уонна иннинэ сайдыыларыгар эбэх Сокуоннар, ыйаахтар ылыллыбыттарын. Кинилэр биэ туруктаахтар уонна иннинэ кэскиллээхтэр. Ол иһин Саха сирэ Российскай Федерация бинр субъектын быыстыанан Б. Н. Ельцин бары ыытар хайысхатын халбаҥнаабакка өйүүр, ону биһиги дьоҕус да буоллар кылгас кэмнэ реформаны ыытта сибээстээх сэмэй хардыыларбыт көрдөроллор.

Онон бу кэлэри турар быыбарга Борис Николаевич Ельцин иһин куоластыаҕыт, сыыстарыахпыт суоҕа, саха киһитэ, иннициатив этэҥэ, байылыыттык олорорутар, бэйэтин көҥүлэ уонна демократиэҕа бырааабын кэҥэттэригэр үстэл ууруллуоҕа. **Быыбар күн адьас түбэһиэхчэ санаммакка, атын агитациэҕа бэриэмэккэ, иннинэ кэскилбитин өйдөөн туран, кэпэҕэскэ ыччаттыт олоҕо аан дойду таһыынан тэҥнэ хардыылаһан сайдарын туһугар Борис Николаевич Ельцин иһин куоласкытын биэрэргититэр ыгырабыт.**

Николай Васильевич ШАДРИНОВ,
Саха Республикатын Президенин иһиэн общественнай-хонтуруоллуур сэбиэт председателэ,
Семен Гаврильевич ЖИРКОВ,
Таатта улууһун П. Алексеев аатынан агрофирма председателэ,
Василий Михайлович КЛАДКИН,
Томпо улууһун табаһыттарын «Томпо» общиналарын союһун директора,
Дмитрий Васильевич САВВИН,
Таатта улууһун «Харбалаах» ХЭТ директора,
Ефрем Ефремович ЛУКИН,
Мэҥэ-Хаҥалас улууһун М. Петрова аатынан КП директора,
Иван Гаврильевич ТИМОФЕЕВ,
Мэҥэ-Хаҥалас улууһун «Хороотут» ХЭТ директора,
Вячеслав Антонович ШИШИГИН,
Амма улууһун Сатаҕай нэһилиэгин дьаһалтатын баһылыга, «Сатаҕай» КХ директора,
Николай Гаврильевич ОХЛОПКОВ,
Хаҥалас улууһун «Покровскай» ОПХ директора,
Михаил Иннокентьевич КОКОЛОВ,
Суntаар улууһун «Сырдык суол» фермерскэй хаһаайыстыбатын салайааччыта,
Эдуард Семенович КРИВОГОРНИЦЫН,
Дьокуускай куорат «Кривогорницын» баһылык хаһаайыстыбатын салайааччыта,
Николай Дмитриевич ПОНСЕЕВ,
Чурапчы улууһун Хайахсыт нэһилиэгин баһылык хаһаайыстыбаларын сомоҕотун председателэ, нэһилиэк дьаһалтатын баһылыга,
Гаврил Петрович СЫСОЛЯТИН,
Нам улууһуҥааҕы тыа хаһаайыстыбатын управлениетын начальника,
Николай Николаевич ПЛОТНИКОВ,
Ньурба улууһун «Аграрник» баһылык хаһаайыстыбатын салайааччыта,
Алексей Алексеевич КУЗЬМИН,
Нам улууһун «Кэскил» баһылык хаһаайыстыбатын салайааччыта,
Егор Егорович ИЛЬИН,
Хаҥалас улууһун ТХУ начальника.

РОССИЯ ПРЕЗИДЕНИН БЫЫБАРА 8 ХОНУК ХААЛЛА

Чурапчытаабы территориальнай быыбардыыр комиссия

1996 сыл, бэс ыйын 4 күнэ

УУРААХ

Российскай Федерация Президенин быыбарын туһунан Федеральнай Сокуон 12-с ыстатыйатыгар олоҕуран, Чурапчытаабы территориальнай быыбардыыр комиссия 1996 сыл муус устар 23 күнүнээҕи 1 №-дээх уураабынан тэриллибит участоктордааабы быыбардыыр комиссиялар составтарыгар, комиссия сорох чилиэннэрэ атын сиргэ уонна уоппускаҕа барбыттарынан сибэстээн, маннык уларытыылары оҥорор:

688 №-дээх Болтоготоокуу быыбардыыр участок комиссиятын чилиэнэ Жирков Василий Васильевич оннугар **Андросов Апон Иннокентьевичы**, орто үөрэхтээҕи, баһылык хаһаайыстыбатын чилиэнин, комиссия чилиэнинэн киллэрэргэ.

691 №-дээх Болутурдаабы быыбардыыр участок комиссиятын чилиэнэ Петров Виктор Николаевич оннугар **Попова Зоя Егоровнаны**, үрдүк үөрэхтээх учууталы, комиссия чилиэнинэн киллэрэргэ.

690 №-дээх Хатылыстаабы быыбардыыр участок комиссиятын чилиэнэ Аммосов Гаврил Николаевич оннугар **Чичигинаров Илья Ильичи**, үрдүк үөрэхтээх учууталы, комиссия чилиэнинэн киллэрэргэ.

697 №-дээх Толейдоокуу быыбардыыр участок комиссиятын чилиэнэ Толстоухова Надежда Дмитриевна оннугар **Сивцева Анастасия Михайловнаны**, орто үөрэхтээх, олохтоох дьаһалта специалиһын, комиссия чилиэнинэн киллэрэргэ.

694 №-дээх Кылаанныахтааабы быыбардыыр участок комиссиятын чилиэнинэн **Иевлева Варвара Николаевнаны**, орто үөрэхтээх, библиотекаары, киллэрэргэ.

713N-дээх Чараччаабы быыбардыыр участок комиссиятын чилиэнинэн **Постников Константин Дмитриевичы** эбии киллэрэргэ, орто үөрэхтээх, дьиэ-уот уонна коммунальнай хаһаайыстыба холбоһуктун заправщигын.

Территориальнай быыбардыыр комиссия председателэ В. МОНАСТЫРЕВ.
Территориальнай быыбардыыр комиссия секретара И. ДЕГТЯРЕВ.

ПРЕЗИДЕНГҮЭ СЫЫСТАРЫМЫАҔЫН

Аастыт бэс сыҥа Россия историятыгар бинр уустук уонна ордук улахан эпиэттээх кэрдиис кэмигэ аан маннайгы Президент дуоһуваһын Б. Н. Ельцин телэрэн кэллэ. Бу сылларга дойдуга улуукаалаах, соҕумэр уларыйыылар таҕыстылар. Дойду олоҕо бүтүннүүтэ цивилизованнай демократия суолугар бигэтик хайыста диэн аан дойду бодоҥ политическай күүстэрэ биилэллэр. Дойду экономиката рынок сыһыаннаһыыларынан салайтаран, чаһынай уонна общественнай бас билиигэ олоҕурбут сайдыы суолугар үктэнэ.

Бу олох опытынан даҕаастаммыт, цивилизация, история иннин диэки сайдыытын халбаҥнаабат сокуона. Аан дойду бары сайдыылаах государстволара, омуктара историческайдык олорон, сайдан кэлбит суоллара буолар. Билитин Россияҕа соҕотох суол баар—бу демократическай уларытан тутуулары саҕаан ыытыы, экономическай реформалары дириҥэтии. Россия государственнаһын бөҕөргөтүү. Саҥа Россия саҥа кэмэ, дьэ, субу эрэ саҕаланан эрэр. Оттон ону саба оҕустарбакка эрэ саҕалаабыт дьыалатын салаан ыытар уонна тутар кыахтаах кандидаппытынан Б. Ельцин эрэ буолар. Кини саҥа Россия государственнаһын тутулун олохтоохуҥка балачча опыты мунньуммут кандидат.

Дойдум, улууһум дьоно, биһиги туспутугар демократия суолугар маннык улахан тосту өҕүллүүлээх хорсун уларытылары киллэрбит уонна ону салгыы быһаарартан, олохха киллэрэртэн куттаммат нуучча норуотун дуулаҕа уола Борис Ельцин Президент буоларын туһугар куоласкытын биэрдэргит сыыстарыаххыт суоҕа этэ.

Михаил КОРЯКИН,
улуус баһылык хаһаайыстыбаларын ассоциациятын сэбиэтин председателэ.

УРУККУНУ СӨРГҮТЭН...

ӨЛҮӨХҮМЭ. Улуустаабы ыччат тэриллэтэ, бары нэһилиэнньэлээх пуунтары хабан, иккис сылын үлэлиир.

Председателэ солбуйаччы Татьяна Бастыкова иннитиннэрэрэнэн, бу үтүө дьыаланы көҥүлэччилэриэн урукку комсомольскай үлэһиттэр буолбуттара. Чилиэннэрэ сайабылыанньа киирэтиттэн көрөн ылыллар, тэрилтэ чилиэннэрэ ый аайы усуйуос төлүүллэр. Тэрилтэ улуустаабы дьаһалта ыччакка отдельын кытта ыкса сибэҕи тутуһан үлэлиир. Былырыын сайын аан бастаан II Нооруктээйи нэһилиэгэр улуус ыччатын ыһыаҕа тэриллибитэ.

СИА.

ТӨРӨӨБҮТ ТӨРҮТ ТЫЛ ЭКЗАМЕНЫГАР

Бэс ыйын 5 күнүгэр үлүүс оскуолаларын IX-с кылаастара саха тылыгар уонна литературатыгар государственнай экзаменнары туттарбыттар. Оҥ курдук, холобур, С. А. Новгородов аатынан Чурапчы орта оскуолатын IX-с кылаастарын үөрэнээччилэрэ экзаменнэн өйдөөн айан суруйуу, диктаны толорбуттар. Экзамен тутарбыт 48 үөрэнээччитэн 5-тэрэ «өйдөөн айан суруйуу», 43-тэрэ диктаны талбыттара. Түүгүнү «5» сыанаҕа 5, «4» сыанаҕа 21 үөрэнээччи, уоннаабыллар «3» сыанаҕа үлэлэтиллэр.

Мүтүдэй оскуолатыгар саха тылыгар уонна литературатыгар үөрэнээччилэр экзаменнарыгар изложениены уонна сочиниениены толорбуттар. Киниэхтэн изложениены Захарова, Толстоухова Таньялар «5»-кэ суруйбуттар, сочиниениэҕэ Лаврентьева Света «туйгун» сыананы ылла.

А. ЯКОВЛЕВА.

БЭЙЭЛЭРЭ ДЬАҺАНАР КЫАХТАННЫЛАР

Орто Хаҥыма улууһун иккис Хаҥалас нэһилиэгэр бойдоҥ салайыныгар киирэргэ бэлэмнэнэр.

Нэһилиэк туспа олорор, Салайаччылара, үлэ коллективтара уонна нэһилиэнньэ бүтүннүтэ нэһилиэк иҥиэҕэр бөҕөрүостары бэйэлэрэ быһаарар дуоһабарга олоҕуран, производствоҕа улахан кылаатты киллэрбит дьон үбүнэн харчынан уонна матыраннан көмүлүөхтэллэр.

Салайаачылар бэйэлэрин үлэлэригэр нэһилиэнньэҕэ тиэрэҕираллар.

СИА.

Күүстэр күрэстэһиилэрэ, алтыһыылара...

Аны аҕыйах хонутуттан — Российскай Федерация Президенин быыбара. Итэ эпиэттээх хампаанньаҕа дойду үрдүнэн ыраас өрүттээх тэрээһин уонна бэлэмнэнии үлэлэр ыытыллыннылар. Күүстээх түмсүүлэр, партиялар бөрөтэбинэллэрэ Президент дуоһунаһыгар бэйэлэрин кандидаттарын туруоран, дойду олоҕун, иннинэ дьылҕатын быһаарарга күрэс ыытыллар. Итэ буолары турар Президент быыбарынан сибээстэлэн улуус дьаһалтатын баһылыга Иван Степанович СИВЦЕВ «Саха олох» хаһыат редакцыятын, телерадиостудия үлэһиттэрин кытта көрсүһэн кэпсэтиһэ сырытта. Кини бу улуус дьоно-сэргэтэ быыбары хайдах быыһыыга майгыга көрсөллөрүн билиһиннэрдэ уонна журналистар ыйытыларыгар эпиэттээтэ.

— Биһиги дойдубут дьылҕатыгар бу эпиэттээх дампаанньа ыытыллыан иннинэ улуус хаһыатын, радиотелестудия журналистарын кытта көрсүһэргэ быһаарыммыт. Эмиэ күннэтэ дьон-сэргэ ортотугар сылдьаҕыт, киниэрдиин көрсүһэҕит, кэпсэтиһэҕит, санааҕытын аһаҕастык атастаһаҕыт. Ол иҥин нэһилиэнньэ ортотугар бүгүннүгү көрсүһүүбүт ис хоһоонун тиэрдэргитигэр бэлэмнэнэ турабыт. Российскай Федерация Президенинэн Б. Н. Ельцин 1991 сыллаахха быыбардыыр турар. Итэ кэм устата кини тахсыбыт айгыраһыннары туоратыыта, элбэх сыраннаах ситиһиллибит интэриэстэри, күүстэри чэлүнэн хаалларыыта үгүс сыратын биэрдэ, ис уонна тас политиканы ыытыыта мараҥнатан көрүүнү хаччыйар уопсай национальнай уонна аан дойду үрдүнэн биллиннибит лидер, гражданскай эйэ иҥиэннэ национальнай собулаҥ суолун тобуларга дьулуһар. Президент Федерация субъектарын сайдыыларыгар улахан бөдөҥхотун уурар, Саха сирин олохтоохторун проблемаларын сурах хоту эрэ билэр буолбатах, биһиги хотугу дойдубутугар иккитэ кэлэ сырытта. Республика социальнай - экономическай уонна политическай сайдыытын ууспут проблемалара быһаарылларын мэлдьи кэтэн көрөр.

Кини демократическай уларыта тутуулу олоххо юллэрин курсун тутуһар. Онуоха дьон уҥаларга уонна хаҥастарга, коммунистарга уонна демократтарга хайдыһыылартан аккаастанымнара элбэҕи быһаарда. Дьон олоҕор кэпсиэхтэрэ сыллаҥа ыарахаттар, иирээннэр, ону сэргэ ангардастыы айбардааһыннар суох буолбатахтар. ол тэҥ быраабтанымнаах, биирдэ үлэлээһиннэҕэ, сөбүлэҥнэҕэ олоҕуран быһаарылларыахтаах.

Улуус быйылгы кыстыгы этэҥнэ туораата. Дьон сэргэ да, сүөһү-аҥ да сатыырбын.

— Биһиги дойдубут дьылҕатыгар бу эпиэттээх дампаанньа ыытыллыан иннинэ улуус хаһыатын, радиотелестудия журналистарын кытта көрсүһэргэ быһаарыммыт. Эмиэ күннэтэ дьон-сэргэ ортотугар сылдьаҕыт, кинилэрдиин көрсүһэҕит, кэпсэтиһэҕит, санааҕытын аһаҕастык атастаһаҕыт. Ол иҥин нэһилиэнньэ ортотугар бүгүннүгү көрсүһүүбүт ис хоһоонун тиэрдэргитигэр бэлэмнэнэ турабыт. Российскай Федерация Президенинэн Б. Н. Ельцин 1991 сыллаахха быыбардыыр турар. Итэ кэм устата кини тахсыбыт айгыраһыннары туоратыыта, элбэх сыраннаах ситиһиллибит интэриэстэри, күүстэри чэлүнэн хаалларыыта үгүс сыратын биэрдэ, ис уонна тас политиканы ыытыыта мараҥнатан көрүүнү хаччыйар уопсай национальнай уонна аан дойду үрдүнэн биллиннибит лидер, гражданскай эйэ иҥиэннэ национальнай собулаҥ суолун тобуларга дьулуһар. Президент Федерация субъектарын сайдыыларыгар улахан бөдөҥхотун уурар, Саха сирин олохтоохторун проблемаларын сурах хоту эрэ билэр буолбатах, биһиги хотугу дойдубутугар иккитэ кэлэ сырытта. Республика социальнай - экономическай уонна политическай сайдыытын ууспут проблемалара быһаарылларын мэлдьи кэтэн көрөр.

Кини демократическай уларыта тутуулу олоххо юллэрин курсун тутуһар. Онуоха дьон уҥаларга уонна хаҥастарга, коммунистарга уонна демократтарга хайдыһыылартан аккаастанымнара элбэҕи быһаарда. Дьон олоҕор кэпсиэхтэрэ сыллаҥа ыарахаттар, иирээннэр, ону сэргэ ангардастыы айбардааһыннар суох буолбатахтар. ол тэҥ быраабтанымнаах, биирдэ үлэлээһиннэҕэ, сөбүлэҥнэҕэ олоҕуран быһаарылларыахтаах.

Улуус быйылгы кыстыгы этэҥнэ туораата. Дьон сэргэ да, сүөһү-аҥ да сатыырбын.

Ити курдук улууспутугар кэлин сылларга олохтоох ирдэс эйгэтигэр улахан уларыйыылар тахсыталаатылар.

Буолары турар быыбар биһиги иннинэ дылҕабытын, хайаайыннаах ыммыт, экономическай туруктаах буолуутун быһаарыаҕа. Оҥоҥ улууһум барыы быыбардаачыларын, ким да этиитинэн буолбатах, бэйэҥит биллэригитиэн, олохтоохтук толкуйдаан куоластыыргытыгар ыгырабын. Урукку да быыбардарга курдук эпиэтинэстээхтик, ураты кохтоохтук куоластыырбын.

(Быыбар уокуруктаах комиссиятын иккичилиэнин илии баттыыр уонна быыбар уокуруктаах комиссиятын бэчээтэ туруоруллар миэстэтэ)

РОССИЙСКАЙ ФЕДЕРАЦИЯ ПРЕЗИДЕНИН БЫЫБАРДААҺЫҢҢА БЫЫБАРДЫЫР БЮЛЛЕТЕНЬ

1996 сыл бэс ыйын 16 күнэ

БЫЫБАРДЫЫР БЮЛЛЕТЕНЬ ТОЛОРУЛЛАР БЭРЭЭДЭГИН БЫҺААРЫЫ

Российскай Федерация Президенин дуоһунаһыгар кандидаттар аҥаастаммыттан уҥа өрүгэр баар аһаҕас квадраккаҕа **биир эрэ кандидат** аҥын куоласкытын бизрэр киһигит ыраастаммыттан уҥа өрүгэр баар квадраккаҕа **бинтэр «Кандидаттары барыларын утарабын»** диэн строка аҥаастыбыт ханнык баҕарар бэлиэни туруорун.

БРЫНЦАЛОВ Владимир Алексеевич	1946 сыл сэтинньи 23 күнүгэр төрөөбүт. Российскай Федерация Федеральнай Мунньаҕын Государственнай Думата, депутат. Москва уоббалаһын Балашихинскай оройуонун Салтыковка бөһүөлэгэр олорор. «Иуччча социалистическай партията» Бүтүн Россиятаабы общественнай тэриллэҕэ киирсэр.	
ВЛАСОВ Юрий Петрович	1935 сыл ахсынньы 5 күнүгэр төрөөбүт. Суруйаччы. Москва куоракка олорор. «Норуот патриотическай партията» регионнар икки арыллаҥнаабыт общественнай тэриллэҕэ киирсэр.	
ГОРБАЧЕВ Михаил Сергеевич	1931 сыл күлүн тутар 2 күнүгэр төрөөбүт. Социальнай-экономическай уонна политологическай чинчийии аан дойдутаабыт фондата президент. Москва куоракка олорор.	
ЕЛЬЦИН Борис Николаевич	1931 сыл олунньу 1 күнүгэр төрөөбүт. Российскай Федерация Президенэ. Москва куоракка олорор.	
ЖИРИНОВСКАЙ Владимир Вольфович	1946 сыл муус устар 25 күнүгэр төрөөбүт. Российскай Федерация Федеральнай Мунньаҕын Государственнай Думата, депутат, «Россия либеральнай-демократическай партията» фракция салайаччыта. Москва куоракка олорор. «Россия либеральнай-демократическай партията» (РЛДП) быыбардыыр холбоҕук туруорбута. Россия либеральнай-демократическай партиятыгар (РЛДП) киирсэр.	
ЗЮГАНОВ Геннадий Андреевич	1944 сыл бэс ыйын 26 күнүгэр төрөөбүт. Российскай Федерация Федеральнай Мунньаҕын Государственнай Думата, депутат, «Российскай Федерация коммунистическай партията» фракция салайаччыта. Москва куоракка олорор.	
ЛЕБЕДЬ Александр Иванович	1950 сыл муус устар 20 күнүгэр төрөөбүт. Российскай Федерация Федеральнай Мунньаҕын Государственнай Думата, депутат. Москва куоракка олорор.	
ТУЛЕЕВ Аман-Гельды Молдагазыевич	1944 сыл ыам ыйын 13 күнүгэр төрөөбүт. Кемеровскай уобалас Сокуону таһаарар Мунньаҕа, председатель, Российскай Федерация Федеральнай Мунньаҕын Федерациятын Сэбиэтин чилиэнэ. Кемерово куоракка олорор.	
ФЕДОРОВ Святослав Николаевич	1927 сыл этиррдьах ыйын 8 күнүгэр төрөөбүт. Российскай Федерация Федеральнай Мунньаҕын Государственнай Думата, депутат. Москва куоракка олорор. Үлэһиттэр бэйэни салайыныр партиялартан киирсэр.	
ШАККУМ Мартин Люцианович	1951 сыл балаҕан ыйын 21 күнүгэр төрөөбүт. Экономическай уонна социальнай реформа аан дойдутаабыт фондата, бастакы вице-президент. Москва куоракка олорор.	
ЯВЛИНСКАЙ Григорий Алексеевич	1952 сыл муус устар 10 күнүгэр төрөөбүт. Российскай Федерация Федеральнай Мунньаҕын Государственнай Думата, депутат. «ЯБЛОКО» фракция салайаччыта. Москва куоракка олорор. «ЯБЛОКО» быыбардыыр холбоҕук туруорбута. «ЯБЛОКО» холбоҕукка киирсэр.	

Кандидаттары барыларын утарабын

ХААН ӨГНӨӨХ БЫЛААҺЫ КҮӨРЭТЭН

Соторутаадыда для Маая ... бы-ыйыныгыа ыспыта. Эмиэ кыһыл былаахтары күөрэчки кэтэбэн, дьон аймаҥы үтүөлэ тиэрдиэхпит, социализмы хаттаан тутуохпут Сэбиэттэри эргитиахпыт диэн уопсай хайыс-хаҕаах лозуннаах сир-дойдуну комуунистар түмсүүлэрэ, демонстрацилара буолуталаатылар. Аны сааатахха, кыһыл былаах, пионерскай хаалтыс Сэбиэскэй бөҕөнө-ннин албутэр хааннарын сиэмэлэ-диэн сөпкө этэллэр эбит.

Кырдьык да, аан дойду үрдүгэр ыраай олоҕун аҕалар сыалларыгар комуунизм туолбат идеятын ким тиэлбэтэх хаан тохтубутун билиэхтэн нэлэн чуолкайдыы, биэс сатыыбыт.

Олуҥнаатаҕы революция хаанын-тан угарсыыта суох туораан бөҕөбүт Николай II ыраахтаабыт кэнниттэн «Аврора» ньиргиэрдэах ыгыытынан 3 эрэ күнү сиэртибэлээх Экэмэй дьыбаргаабыт кыан, Сэбиэт былаана олохтоҕомута ... Онтон үрдүгэр-ньыллар-диэн хайыыгаан, чэрчэ-даннаскай сэрэнии күөрэтэн, 13 мөлүйүөн киһибитин сутэрбиппит. Тыыныгынак сылларгa киниэхтэниэ-налбит хоруот культуратын, итэҕэйин, таҥараны үлүү талсибиппит.

30-с сылларгa санардыы оруттэн эрэр 3 мөлүйүөн баалыгайдары, байан эрэдит диэн буруйдаан кулаак бөрөтөөн, оболору-уруулары 15 мөлүйүөн киһини хаайыыга сиэмэ, сыыһаҕа үүрэн сиэмэлиппиппит. Аҕа дойду сэрэнитигэр 27 мөлүйүөн киһибитин сутэрбиппит. Укса сыыһа салайыы түмүгэр 5 мөлүйүөн саллаатыыт биллэхтэ түбэспит. Киниэлэртэн эрэй бөҕөнү нэрэ күрэн, ордон кэлбит эргуларын угуттэрин, таҥнарыахсыттар диэн буруйдаан, күлүүскэ хаайбырыыт, ваттарын-суолларын ыыппыыт. Оттон уоҥунан сылларгa салҕаан барбыт хааннаах репрессиялэр хоруоппут буруйа суох мөлүйүөнуҥ-ҥэ чулууттан-чулуу бараастэбиэтэллэрин сир суоллаабыппыт, дойду-бутун ооҕуй ооҕус сиэмэлэн кэрдиэх хотуҥнаах боробулуоҕалаан хаайыы лэйдутуттар кубулуйуоппут.

Сэбиэскэй былаас сылларыгар туох да сэрэнитэ суох, эйэлээх кэмнэ 50-тан тахса мөлүйүөн хаарыанаах льөммүтүн сымыйанан буруйдаан-хаайыыга ааспыт сылыгаа сытыытан, ытан, ыйаан, хорутуйак өлөрбүппүт диэн ахсаан баар. Киһи дьиксинэр, баттаҕа турар чахчыта, сыыпараата. Биһиги, аҕыйах ахсааннаах сахалар, баттыгастаах ыраахтааҕы саҕаналаабыт ахсаанныгыт соторуутаабыта эрэ сылгыппыт диэн буолар. Сэрэнэ өлбүппүт тэҥэ байан суоҕунуг да идэнэ оногоорун, тохтубут куоланы хаҥуйарыгар бобуллар Оталлаах нэфиэхтэах ньоманыгын содулугар тиэлээх тыыныгынан хиһибит хорутуйак олуубута оссо суолкайдыы эрэ. Маннык сир ахсык. Дьэ, оччотугар кинэ эрэ ким ахсааны итэҕэйиэх курдук. Киһи айдах историяҕылар хайыы да государство, партия даҕаны бөҕөнө кэрүүбүн маннык маассабайдык кэрчийбиппэ, сэмэрбыта, идеологиятэ биллэхбат.

Оттон сэрэнэ кэмнэтэн сир-дойдуттан саамай эйэ ким охсуһаллы-ньыгар ... айыллаахарбыт. Дьиэнэр, аан дойду барыа государстволарын-хоолбуу, ньыгыгаа-дар эйэҕэ сэрэнэ сабыс-сэрэйэн, ыгыгыгаа, эстэйдут бөҕө-гөбуоллаҥнарыгыттан. Ол курдук, 60-с сылларга Корея Дэмократ-скай сэрилэрэ саамай ... ... 1956 сылларга Венгриягa, 1968 сылларга Чехословакиягa норуот ... ... хамсаабыннарын сэрэнэн кикрэн хаан баттаабыппыт. 1961 сылларга Кубаҕа барыс нуоҥнаппыт, 10 сыл устата туох да туһата суох Афганистаҥҥа сэрэнэ-лэспиппит. Итэ курдук эргичэ сэрэнэ, суолдуурданы, куулуйан эттэйүү. Валар түмүктэрэнэр 70 сыл «сайдаан», экономикабыт хоруоллаанан, хорсуйа сытыан, толуон систематыгар киирэн, иннэ эт, арыы ким түүннэрэ иттэр уот оттон уочараттыыр буолбуппүтүн. Барыа да умнах иликпит. Бу барыта «Чэчэ-ҥуруу» Коммунистическай партия-быт, ким сүүн таҥнара буолбуут сирдьыаттарын салалталарынан. Бу ыйта дьиэ кэҥүлүн хаччахаан, хабаҕа тыыннаах, байаны утаран, барыбатын тэҥ онороору олорсуттан уопсайдаан, аан дойду ... ...

СПОРТ

Эдэрдэр чаҕылхай ситиһиилэрэ

Ыам ыйын 22-26 күннэригэр Санкт-Петербурга көҥүл тустууга оҕолорго Россия финала буолан ааста. Онно Д. П. Коркин аатынан спортивнай интернат-оскуолаттан үс спортсмен кыттыыны ылла. Онуоха 40 кг ыйааһыннаахтарга Ваня Друзьянов 22 кыттааччыттан бастакы миэстэни ылары ситистэ. Эмиэ бу ыйааһыҥҥа Коля Сивцев үһүс миэстэлэннэ. Оттон 55 кг Стас Захаров 36 кыттааччыттан бөһүөттээх иккис миэстэҕэ тахсыта. Ити эдэрдэр чаҕылхай ситиһиилэриттэн буолар. Бу күрэхтэһиигэ бастакы миэстэни ылбыттар быйыл атырдьах ыйыгар Иракка ыытыллыахтаах аан дойду күрэхтэһиитигэр кыттар бырааба ыллылар. Саха сириттэн барыта 25 оҕо кыттыыта. Биһиги уолаттарбыт таһынан Валера Кульбертинов (Амма) 43 кг бастакы, Саша Бурнашев (Уус-Алдан) 43 кг үһүс, Рома Лебедев (Мэҥэ-Хаҥалас) 76 кг үһүс миэстэлэннилэр.

Күрэхтэһии түмүгүнэн үс аһыгар киирбит тустуукутар оҕолорго Россия сүүмэрдэммит хамаандатын састаабыгар киллэриллиннилэр. Онон аан дойду күрэхтэһиитигэр Саха сириттэн Ваня Друзьянов, Валера Кульбертинов кыттар бырааба ылыллар. Бу улахан эппиэттээх түһүлгэҕэ уолаттарбытыгар ситиһиилэри баҕарыаҕыҥ. Иракка хайдах кыттарбытыттан көҥүл тустууга ситиһиилэрбит тутулуктаныаҕа, киниэк бэскилбитигэр сырдык сэҕахтар арыллыахтара.

Кирилл ЗАХАРОВ,
спортивнай оскуола старшай тренерэ.

А. Н. Никитин—Чуолҕан бириинһигэр

Бэс ыйын 1-2 күннэригэр Чурапчы сэлиэнньэтигэр улуус урукку көлүөнэ кырдьаҕас дуобатчытын, республикаҕа призердары сылдьыбыт Андрей Николаевич Никитин—Чуолҕан бириинһигэр билиҥҥи пенсионер-дуобатчыттар күөн көрсөн ааһтылар. Күрэхтэһээччилэр саастарынан икки бөлөххө хайыттылар (65 саастарыгар диэрилэргэ уонна онтон үөһэлэргэ). Бастакы бөлөххө 8 оонньооччу акаллиитэ көрсүбүттэрин түмүгэр бу сурук автора 12,5 очколанан кыайыылааҕынан буолла, иккиһи 22 очколаах Н. Г. Кривошапкин, үсүһү Мария Прокопьевна Макарова ыллылар. Иккис бөлөххө 11 дуобатчыттан маастарга кандидат Г. И. Владимиров бастаата, иккиһи Е. М. Монастырев, үһүскэ В. Д. Илларионов (Дириҥ) тахсыталар.

Күрэхтэһиини улуус уонна Чурапчы сэлиэнньэтин кырдьаҕастарын сэбиэтин председателэ, кэргэнин Любовь Дмитриевна, Иван Романович Барашковтар көҕүлээн, спонсордаан тэрийбиттэригэр истиҥник махтаныылар уонна кырдьаҕас дуобатчыт туһунан кэп-хоро кэпсэтистилэр, ахтыннылар. Дуобатчыт оҕолоро аҕаларын кэриэһигэр сыаналаах бириинэһин олохтообуттар. Мустубут дьон инники буолар күрэхтэһиилэргэ куоракка олорор сиэнин, маастарга кандидат Бэргэн Никитини эһээтин бириинһигэр кыттыннаралларыгар этии киллэрдилэр.

Түмүккэ кыыһа Мария Андреевна Герасимова аҕата хаһан-хаһан үлэлээбитин, хайдах күрэхтэспитин туһунан ахтыы оҥорон туран, сыаналаах бириинһи кыайыылаахха туттарда.

Поликарп БАРАХСАНОВ,
күрэхтэһии судьуйата.

МАХТАНАБЫТ

Биһиги бырааттарбыт Нам улууһун Арбынтыгар ууга былдьанан өлбүт ыарахан күннэрбитигэр өйөбүл-тирэх, күүс-көмө, сүбэ-ама буолбуттарынан Болугур нэһилиэгин олохтоохторугар, дьаһалтатын баһылыгар Михайлов Н. Г., олохтоох табаарыстыба председателигэр Федотов Н. А., дьахтар, дьиэ кэргэн специалиһыгар Хастаева З. С. дириҥ махталбытын тиэрдэбит.

Болугур нэһилиэгин олохтоохторо
Елизавета, Гаврил Егоровтар.

БИЛЛЭРИИ

Бэс ыйын 14 күнүгэр күнүс 2 чаастан коммерческай баан учредителлэрин уопсай мунньахтара буолар.

Көрүллэр боппуруостар:

1. 1995 сыллааҕы отчуоту дьүүллэһии.
2. Баан 1995 сыллааҕы отчуотун уонна балансатын бигэргэтии.
3. Баан сэбиэтин уонна ревизионнай комиссиятын талыы.

Баан сэбиэтэ.

Эҕэрдэлиибит!

x x x

Күндүтүк саныыр күн-күбэй ийэбитин, тапталлаах эбээбитин, Үһүн Күөл бөһүөлэгин олохтооҕун Евдокия Кирилловна АММОСОВАНЫ 50 сааскын туолар кэрэ-бэлиэ күнүгүнэн итиитик истиҥник эҕэрдэлиибит. Баҕарабыт эйиэхэ чэгиэн доруобуйаны, сир үрдүгэр баар бары үчүгэйи, оҕолоргун, сиэннэргин ыыта куруутун үөрэ-көтө, сүбэ-ама буола сылдьаргар, кырдьары билиммэт уһун дьоллоох олоҕу.

Оҕолоруҥ, кийиитиҥ, күтүөттэриҥ, сиэннэриҥ.

x x x

Күндү ийэбитин, эбэбитин, педагогическай үлэ ветеранын СЛЕПЦОВА Мария Степановнаны 65 сааскын туолбут кэрэ-бэлиэ үбүлүөйгүнэн ис сүрэхпититтэн итиитик эҕэрдэлиибит. Биһигини үлэҕэ, үөрэххэ, сырдыкка, кэрэҕэ уһуйарыҥ, ийэлии истиҥ сыһыаныҥ, кыһамньыҥ иһин барҕа махталбытын этэбит. Кырдьары, ыалдьары билбэккэ, оҕолоруҥ, сиэннэриҥ ытыктабылларынан, тапталларынан арыстахан өр сылларга биһигини үөрдэ-көтүтэ сырыт.

Сылаастан кыыһыҥ Татьяна, күтүөтүҥ Егор, сиэннэриҥ Гоша, Маша, Дима, Мындаҕаайыттан уолаттарыҥ Александр, Степан, кийииттэриҥ Светлана, Дария, сиэннэриҥ Маша, Дора, Сережа, Алеша, Саша, Горик.

x x x

Олус күндүтүк саныыр, үтүө санаалаах, айаҕас эдьиийбитин, учууталбытын, Болугур нэһилиэгин олохтооҕун, педагогическай үлэ ветеранын СЛЕПЦОВА Мария Степановнаны 65 сааскын туолбут үбүлүөйдээх үтүө күнүгүнэн истиҥник эҕэрдэлиибит. Эйиэхэ дьоллоох олоҕу, үтүө үөрүүнү, чэгиэн доруобуйаны баҕарабыт.

Чурапчыттан Светлана, Егор Аржаковтар, Светлана, Терентий Кардашевскайдар уонна кииниллэр оҕолоро.

x x x

Ийэбит, эбэбит, хос эбэм, тылал уонна үлэ ветерана, сэрии огдообото НОГОВИЦЫНА Елена Ивановна 85 сааһын туолбуккунан итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит. Биһиги тус-тутугар кыһамньыҥ, сүрэҕиҥ сылааһынан угуттуурун иһин барҕа баһыыба. Өссө да уһуннук, эгүөрдүк-сэлүөрдүк, үөрэ-көтө сырыт.

Уолуҥ, кийииттэриҥ, сиэннэриҥ, хос сиэниҥ.

x x x

Күндү аҕабытын, эһэбитин, Чурапчы сэлиэнньэтин олохтооҕун САВВИН Василий Васильевиһы суоппар сыралаах идэтигэр экиилэ суох, улууһуҥ киинигэр сүүрэн-көтөн, ыһаллан, хас үлэлээбит тэрилэҕэр убаастабылы ылан күн бүгүнүгэр диэри массыынаҕа уруулуттан илиитин араарбакка үлэлии сылдьарыҥ 30 сыла туоларынан итиитик эҕэрдэлиибит.

Биһиги эйиэхэ ис сүрэхпититтэн түйгүн доруобуйаны, сир үрдүгэр баар бары үчүгэйи, дьолу-соргуну баҕарабыт.

Кэргэниҥ, кыыһыҥ, уолаттарыҥ, күтүөтүҥ, кийииттэриҥ, сиэннэриҥ.

АТЫЫЛЫЫБЫТ

Бэйэбит ыскылааппытыттан:

Колбасанай, российскай, голландскай, костромской сырдары, яблочнай джеми, повидлоны, сливовай джеми, маргарины, кэмпиэттэри, о. д. а. бородууктары, сигареталары.

ДВП-ны —1 устуукатын 80 тыһ. солк.

240Х122 см кээмэйдээх, 1 см халыҥнаах фанераны—1 устуукатын 175 тыһ. солк.

7 секциялаах радиаторы—550 тыһ. солк.

Түннүк тааһын —1 кв. метрин 45 тыһ. солк.

Задвижкалары—100 диаметрдааҕы 1 мөл., 80 диаметрдааҕы 600 тыһ., 50 диаметрдааҕы 450 тыһ. солк.

15 диаметрдаах вентили —30 тыһ. солк.

Билиитэ оһох комплегын—450 тыһ. солк.

Аккумулятордары: 6СТ-55—700 тыһ., 6СТ-60—750 тыһ., 6СТ-75—860 тыһ., 6СТ-190—2 мөл. солк.

УАЗ (легковой, бортовой) автомашиналар инники мостарын—4 мөл. 200 тыһ. солк.

«Волга» автомашина двигателин—17 мөл. солк.

УАЗ автомашина коробкатын —3 мөл. 500 тыһ. солк.

УАЗ автомашина раздаткатын—3 мөл. 500 тыһ. солк.

Центрифугалаах «Аурика» таҥас сууйар массыынаны—2 мөл. 650 тыһ. солк.

«Гномик» таҥас сууйар массыынаны—1 мөл. 400 тыһ. солк.

«Аэро» пылесоһу—700 тыһ. солк.

Прихожайы—2 мөл. 700 тыһ. солк.

УАЗ-3033 (бортовой) автомашинаны —20 мөл. солк.

УАЗ-31514 (полулюкс) автомашинаны—30 мөл. солк.

Саҥа ВАЗ-21063 автомашинаны.

Автомашина араас маркаларыгар саппаас чаастары.

Төлөбүрдээрэ—харчы баҕарар көрүҥүнэн.

Чурапчы сэл. Рабочай уул. 19, Ленин уул. 40 №№-рыгар эбэтэр 21-982 тел. билсэргитигэр.

«Кыым» ХЭТ.

x x x

7х7 м дьиэ лафетаммыт маһын. Тааттаҕа Кыайы бөһүөлэгэр 25-347 телефонҥа билсэргитигэр.

x x x

Суһаллык 1994 сыллааҕы ВАЗ-2107 автомашинаны. Тел. 21-975.

x x x

4—5 мм электроду.

2,5 мм тимир листэри.

Легковой автомашина прицебин.

6СТ-180 аккумулятору.

Үчүгэй турууктаах, сүүрэ сылдьар «Хонда-Интегра» автомашинаны.

Сыаналара—кэпсэтиинэн, төлөбүрэ—харчы баҕарар көрүҥүнэн. Чурапчы сэл. Полярнай уул. 53 «а» №-рыгар эбэтэр 21-730 тел. билсиҥ.

x x x

16 тыһ. км сүүрбүт ВАЗ-2121 («Нива») автомашинаны. Чурапчы сэл. Садыына Алааһыгар Антиповы көрсөн эбэтэр 21-914 тел. билсиҥ.

x x x

Польша мэбэлин: стенкалары, сымнаҕас мэбэл комплектарын 2 көрүҥүн, утуйар гарнитурдар комплектарын, орон буолар диваннар 2 көрүҥнэрин.

Саҥа кэлин МТЗ трактор уонна УАЗ автомашиналар саппаас чаастарын, икки барыылаах КДП-4 трактор охсорун, КС-2,1 вало охсорун, ГВК-3,2 кыра трактор мунньарын, ат тэриллэрин, пресс быатын, ТАП-15 трансмиссионнай арыыны, солидолу, мотуорга кутуллар универсальнай арыыны, о. д. а. техникаларга туттуллар саппаас чаастары, табаардары.

УАЗ автомашиналарга маннык узеллары: двигателлэр, илии, кэлин мостар, коробкалар, раздаткалар, поворотнай шарнирдар, амортизатордар, стартердар, илии, кэлин рессоралар, о. д. а.

Акционердарга барыт табаардарга чэпчэтиилэри оҥоробут. Иэһэ суох бастайааннай клиеннэргэ табаары иэс биэрэбит, биирдиилээн дьоҥҥо мэбэли дуогабардаһан иэс, ол эбэтэр кредиккэ биэриэхпит сөп. Мэбэллэри клиеннэр баҕаларынан хомуйан, Чурапчы сэлиэнньэтин иһигэр дьиэлэригэр илдьэн биэрэбит.

АТЫЫЛАҺАРГА ТИЭТЭЙИҤ!

«Чурапчыагроснаб» АО.

ҮЛЭҔЭ ЫҤЫРАЛЛАР

Улпотребсоюзка сайыҥҥы ыйдарга **пекардар** наадалар. Баҕалаахтар үлэ чааһыгар кэлэн билсиҥ.

Улпотребсоюз бырабылыанньата.

ЧУРАПЧЫ СЭЛИЭННЬЭТИН ОЛОХТООХТОРУН ИСТИИЛЭРИГЭР

Ууну куттарыан баҕалаах ыаллар-дьоннор дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба холбоһугар кэлэн талуон атыылаһаргытыгар. Водовозтар суоппардара дьиэтин уу харчытын ылбаттар, төлүөннээхтэр аадырыстарынан сылдьыаллар. Иһэр ууну 6000, техническай ууну 3500 солк. куттараллар.

Биһиги водовозтарбыт интернат-оскуола, Мурун-Тыынныйа олохтоохторун хааччыйбаттар.

Дьиэ-уот, коммунальнай хаһаайыстыба холбоһуга.

АТАСТАҺАБЫТ

Үчүгэй турууктаах, сүүрэ сылдьар, оһоххоох сылаас будкалаах ЗИЛ-ММЗ-555 автомашинаны прицептээх бортовой ЗИЛ-гэ. Билсэр телефон 21-881.

Редактор Г. Г. ПОПОВ.

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 86 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-865, отделы — 21-865, общий — 21-866.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса, Национальная издательско-полиграфическая компания «Сахаполиграфиздат». Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам. Индекс газеты 54907. Объем—1 усл. п. лист. на 4-х страницах.

Автор суруктар этиллэр санаа редакция позициятыгар наадата сөп түбэспэт буолуохтарын. Сурукка ыйыллар чахчылар [illegible] автор эппиэттиир.

ЗАКАЗ № 67. Чурапчинская улусная типография Национальной издательско-полиграфической компании «Сахаполиграфиздат», с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 86 «а». Подписано в печать 03.06. 18 ч. (гр. 18.00). Тираж 5369.